

Anonymizované znenie

Preklad

C-62/22 – 1

Vec C-62/22

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

1. február 2022

Vnútroštátny súd:

Amtsgericht Frankfurt am Main

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

21. január 2022

Žalobkyňa:

IA

Žalovaná:

DER Touristik Deutschland GmbH

[*omissis*] **Amtsgericht Frankfurt am Main (Okresný súd Frankfurt nad Mohanom, Nemecko)**

Spisová značka: 30 C 208/21 (47) Frankfurt nad Mohanom, 21.01.2022

Uznesenie

V právnej veci

IA, [*omissis*] Frankfurt nad Mohanom

žalobkyňa

[*omissis*] proti

DER Touristik Deutschland GmbH [*omissis*] Frankfurt nad Mohanom

žalovanej

[*omissis*]

Amtsgericht Frankfurt am Main (Okresný súd Frankfurt nad Mohanom) [*omissis*]
21. januára 2022 rozhodol:

Súd konanie prerušuje.

Súdnemu dvoru Európskej únie sa predkladá návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ods. 1 písm. b) a článku 267 ods. 3 ZFEÚ o nasledujúcej prejudiciálnej otázke:

Má sa článok 18 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach vykladať v tom zmysle, že toto ustanovenie obsahuje popri úprave medzinárodnej súdnej právomoci aj úpravu miestnej príslušnosti vnútroštátnych súdov vo veciach týkajúcich sa zmlúv o cestovných službách, ktorú súd rozhodujúci vo veci musí zohľadniť, ak tak spotrebiteľ ako cestujúci, ako aj druhý účastník zmluvy ako organizátor zájazdu majú sídlo v tom istom členskom štáte, ale cestovná destinácia sa nenachádza v tomto členskom štáte, ale v zahraničí, v dôsledku čoho spotrebiteľ môže nad rámec vnútroštátnych predpisov žalovať zmluvné nároky voči organizátorovi zájazdu aj na súde podľa miesta svojho bydliska?

Odôvodnenie:

I. Opis predmetu sporu a relevantného skutkového stavu, článok 94 písm. a) Rokovacieho poriadku Súdneho dvora Európskej únie

1. Žalobkyňa svojou žalobou uplatňuje nárok na zaplatenie sumy 3 808,10 eura spolu s úrokmi vo výške päť percentuálnych bodov nad základnú úrokovú sadzbu od 11. júla 2020, ako aj nárok na náhradu nákladov na predsúdne uplatňovanie práva vo výške 413,64 eura. Bydlisko má vo Frankfurte nad Mohanom (Nemecko).

Nárok na zaplatenie sumy 3 808,10 eura odvodzuje zo zmluvy o obstaraní zájazdu, ktorú so žalovanou uzavrel jej partner. V potvrdení rezervácie je uvedená adresa vo Frankfurte nad Mohanom. Podstatnými predmetmi zmluvy boli let z Frankfurtu nad Mohanom v Nemecku do Varadera na Kube dňa 24. decembra 2019, transfer z letiska Varadero do hotela, ubytovanie v apartmáne Grand Suite v hoteli [omissis] so [omissis] stravovaním do 10. januára 2020, transfer na letisko a spätný let z Varadera do Frankfurtu nad Mohanom 10. januára 2020.

Žalobkyňa tvrdí, že ubytovanie nezodpovedalo tomu, čo bolo dojednané v zmluve. Najprv mali byť ubytovaní v štandardnej izbe namiesto apartmánu Grand Suite. Navyše táto izba bola zašpinená a nehygienická, z vodovodu tiekla len vriaca voda. Tieto nedostatky neboli odstránené ani po presťahovaní do inej izby, takže žalobkyňa a jej partner nemohli túto izbu využiť na prenocovanie.

Presťahovanie do apartmánu Grand Suite bolo možné až 25. decembra 2019. Tam však bola pokazená klimatizácia. V sprche a zo všetkých vodovodných kohútikov tiekla v podstate len studená voda. Vírivka bola pokazená, nefungovali trysky. Na všetkých sanitárnych zariadeniach bola viditeľná intenzívna tvorba plesne. Aj apartmán Grand Suite bol veľmi špinavý a obývaný množstvom hmyzu, pravdepodobne švábmi.

Na Silvestra v noci sa pri všetkých baroch a na každé jedlo dlho čakalo, riad bol špinavý a zvyšky jedál sa neodnášali.

Žalovaná je právnická osoba, sídlo má v Kolíne nad Rýnom (Nemecko).

2. Žalobkyňa svoju žalobu podala na Amtsgericht Frankfurt am Main (Okresný súd Frankfurt nad Mohanom). Zastáva názor, že článok 18 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, 2012, s. 1) (ďalej len „nariadenie Brusel Ia“) obsahuje nielen právnu úpravu medzinárodnej právomoci, ale aj miestnej príslušnosti v rámci členského štátu. Z dôvodu cieľa cesty v zahraničí je daná dostatočná väzba na zahraničie. Preto môže podať žalobu na súde svojho bydliska, vnútroštátnom súde.

Žalovaná zastáva názor, že Amtsgericht Frankfurt am Main (Okresný súd Frankfurt nad Mohanom) nie je miestne príslušný. Na konanie o žalobe je príslušný Amtsgericht Köln (Okresný súd Kolín nad Rýnom, Nemecko). Príslušnú námietku vzniesla žalovaná vo svojom písomnom podaní z 5. marca 2021.

Návrh na postúpenie veci Amtsgericht Köln (Okresný súd Kolín nad Rýnom) alebo iný súd žalobkyňa nepodala.

II. Znenie uplatniteľných vnútroštátnych ustanovení a príslušná judikatúra, článok 94 písm. b) Rokovacieho poriadku Súdneho dvora Európskej únie

1. Zivilprozessordnung (Občiansky súdny poriadok) v znení uverejnenom 5. decembra 2005 (BGBl. I s. 3202; 2006 I s. 431; 2007 I s. 1781), naposledy zmeneného článkom 3 zákona z 5. októbra 2021 (BGBl. I s. 4607) (ďalej len „ZPO“):

a) § 12 Všeobecná príslušnosť súdu; pojem

Súd, ktorý je všeobecne príslušným súdom osoby, je príslušný na prejednanie všetkých žalôb, ktoré sa proti nej podajú, pokiaľ pre žalobu neplatí výlučná príslušnosť.

b) § 17 Všeobecne príslušný súd právnických osôb

(1) Všeobecne príslušný súd obcí, korporácií, ako aj tých spoločností, družstiev alebo iných združení a tých nadácií, inštitúcií a združení majetku, ktoré možno žalovať ako také, sa určí podľa ich sídla. Pokiaľ nie je stanovené niečo iné, za sídlo sa považuje miesto, v ktorom sa nachádza administratívne centrum.

...

c) § 21 Osobitne príslušný súd organizačnej zložky

(1) Ak niekto má na prevádzku závodu, uskutočňovanie určitého konania alebo prevádzkovanie inej podnikateľskej činnosti organizačnú zložku, z ktorej sa priamo uzatvárajú obchody, všetky žaloby, ktoré sa týkajú obchodnej prevádzky tejto organizačnej zložky, možno proti nemu podať na súde podľa miesta, kde sa táto organizačná zložka nachádza.

...

d) § 29 Osobitne príslušný súd podľa miesta plnenia

(1) Na prejednávanie sporov, ktoré sú založené na zmluvnom vzťahu a ktoré sa týkajú existencie tohto vzťahu, je príslušný súd podľa miesta, v ktorom sa má sporný záväzok splniť.

...

e) § 39 Príslušnosť v prípade pojednávania bez vznesenia námietok

Príslušnosť súdu ako súdu prvého stupňa je ďalej založená tým, že žalovaný sa bez toho, aby uplatňoval nepríslušnosť, podieľa na ústnom pojednávaní vo veci samej. To neplatí, ak účastníci konania neboli poučení podľa § 504.

f) § 148 Prerušenie konania v prípade predbežnej otázky

(1) Ak rozhodnutie vo veci celkom alebo sčasti závisí od existencie alebo neexistencie právneho vzťahu, ktorý je predmetom iného prebiehajúceho sporu alebo ho musí konštatovať správny orgán, súd môže konanie prerušiť až do vyriešenia tohto iného sporu alebo do rozhodnutia správneho orgánu.

...

g) § 281 Postúpenie veci v prípade nepríslušnosti

(1) Ak na základe ustanovení týkajúcich sa miestnej alebo vecnej príslušnosti súdov treba rozhodnúť, že súd nie je príslušný, súd, ktorý začal vo veci konať, pokiaľ možno určiť príslušný súd, na návrh žalobcu uznesením rozhodne, že nie je príslušný, a postúpi vec príslušnému súdu. Ak sú príslušné viaceré súdy, vec sa postúpi súdu, ktorý si zvolí žalobca.

(2) Návrhy a vyhlásenia týkajúce sa príslušnosti súdu sa môžu podávať pred súdnym úradníkom súdu povereného agendou listín. Proti uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok. Konanie na súde označenom v uznesení sa začne doručením spisu. Tento súd je viazaný uvedeným uznesením.

h) § 513 Odvolacie dôvody

(1) ...

(2) Odvolanie nemožno odôvodniť tým, že súd prvého stupňa nesprávne usúdil, že je príslušný.

2. Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (Základný zákon Spolkovej republiky Nemecko) v konsolidovanom znení uverejnenom v Bundesgesetzblatt (Spolková zbierka zákonov) časť III, číslo oddielu 100-1, ktorý bol naposledy zmenený článkom 1 a článkom 2 druhou vetou zákona z 29. septembra 2020 (BGBl. I s. 2048) (ďalej len „GG“):

Článok 101

(1) Výnimočné súdy sú neprípustné. Nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi.

III. Dôvody podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania a súvislosť medzi predpismi práva Únie a uplatniteľným vnútroštátnym právom, článok 94 písm. c) Rokovacieho poriadku Súdneho dvora Európskej únie

1. Prejudiciálnu otázku pôvodne predložil Landgericht Mainz (Krajinský súd Mainz, Nemecko).¹ O otázke však nebolo rozhodnuté v dôsledku výmazu veci z dôvodu späťvzatia návrhu na začatie prejudiciálneho konania².

2. Amtsgericht Frankfurt am Main (Okresný súd Frankfurt nad Mohanom) je podľa článku 267 ods. 3 ZFEÚ povinný podať návrh na začatie prejudiciálneho konania, z dôvodu čoho musí podľa § 148 ZPO na čas trvania prejudiciálneho konania prerušiť konanie. Amtsgericht Frankfurt am Main (Okresný súd Frankfurt nad Mohanom) totiž môže vydať rozhodnutie vo veci samej len vtedy, keď je miestne príslušný. Ak konštatuje svoju miestnu príslušnosť, nadriadený Landgericht Frankfurt am Main (Krajinský súd Frankfurt nad Mohanom, Nemecko), ktorý by musel rozhodovať o prípadnom odvolaní, je podľa § 513 ods. 2 ZPO viazaný záverom Amtsgericht (okresný súd) o miestnej príslušnosti. V tomto smere sa Amtsgericht (okresný súd) považuje za súd poslednej inštancie v otázke miestnej príslušnosti. Podľa článku 267 ods. 3 ZFEÚ je tak povinný podať návrh na začatie prejudiciálneho konania, ak miestnu príslušnosť zakladá len uplatnenie európskeho práva a ak pri výklade európskeho práva existujú pochybnosti. Vo veci samej tomu tak je.

Ak by Amtsgericht Frankfurt am Main (Okresný súd Frankfurt nad Mohanom) nesprávne konštatoval svoju miestnu príslušnosť, spočívalo by v tom porušenie článku 101 ods. 1 druhej vety GG, pretože potom by nebol zákonným sudcom pre tento spor.

3. Pri skúmaní svojej miestnej príslušnosti súd dospel k názoru, že miestna príslušnosť podľa bydliska žalobkyne v každom prípade vyplýva z uplatnenia článku 18 ods. 1 nariadenia Brusel Ia, nie však podľa vnútroštátneho práva.

Miestnu príslušnosť Amtsgericht Frankfurt am Main (Okresný súd Frankfurt nad Mohanom) nemožno odvodiť z vnútroštátnych právnych predpisov. Miestna príslušnosť súdu sa podľa § 12 ZPO určuje v zásade podľa všeobecnej miestnej príslušnosti. V prípade právnických osôb ako je žalovaná je podľa § 17 ZPO všeobecným súdom súd v sídle žalovanej. To je v tomto prípade Kolín nad Rýnom, nie Frankfurt nad Mohanom.

Vo Frankfurte nad Mohanom nie je ani organizačná zložka žalovanej v zmysle § 21 ods. 1 ZPO. Adresa uvedená v potvrdení rezervácie podľa judikatúry Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Vyšší krajinský súd Frankfurt nad Mohanom, Nemecko) nestačí na usúdenie existencie organizačnej zložky. V prípade žalovanej už rozhodol, že nestačí, keď je v potvrdení rezervácie uvedená adresa vo Frankfurte nad Mohanom.³

¹ LG Mainz (Krajinský súd Mainz), uznesenie z 10. júna 2020 – č. k.: 3 O 105/18.

² SDEÚ, uznesenie z 26. apríla 2021 – č. k.: C-317/20.

³ OLG Frankfurt am Main (Vyšší krajinský súd Frankfurt nad Mohanom), uznesenie z 31. júla 2019 – č. k.: 11 SV 27/19.

Rovnako podľa judikatúry Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Vyšší krajský súd Frankfurt nad Mohanom) neprichádza do úvahy ani usúdenie miestnej príslušnosti Amtsgericht Frankfurt am Main (Okresný súd Frankfurt nad Mohanom) podľa § 29 ods. 1 ZPO. O príslušnosti súdu podľa miesta plnenia v prípade zmluvy o obstaraní zájazdu rozhodol, že miesto odletu nie je miestom plnenia v zmysle § 29 ZPO.⁴

Miestnu príslušnosť nemôže založiť ani účasť na konaní bez námietok podľa § 39 ZPO, keďže žalovaná výslovne namieta miestnu príslušnosť.

4. Správny výklad článku 18 ods. 1 nariadenia Brusel Ia nie je ani zjavný v zmysle rozsudku Súdneho dvora zo 6. októbra 1982 pod číslom konania C-283/81. Navyše nevyplýva ani z rozsudku Súdneho dvora zo 14. novembra 2013 pod číslom konania C-478/12. V tomto konaní bola jednak s článkom 16 nariadenia (ES) 44/2001 smerodajná iná právna norma, a jednak na rozdiel od tohto konania mali účastníci tamtoho konania sídlo v rôznych členských štátoch.

IV. Dôvody, pre ktoré má vnútroštátny súd pochybnosti o výklade článku 18 ods. 1 nariadenia Brusel Ia, článok 94 písm. c) Rokovacieho poriadku Súdneho dvora Európskej únie

Otázka, či je v prípadoch ako je tento, keď cestujúci aj organizátor zájazdu majú sídlo v tuzemsku, ale cieľ zájazdu je v zahraničí, uplatniteľný článok 18 ods. 1 nariadenia Brusel Ia, je v nemeckej judikatúre sporná. Tak napríklad Landgericht Nürnberg-Fürth (Krajský súd Norimberg-Fürth, Nemecko) rozhodol, že na uplatnenie článku 18 ods. 1 nariadenia Brusel Ia sa vyžaduje, aby organizátor zájazdu a cestujúci nemali sídlo v tom istom členskom štáte; len vtedy je daná požadovaná cezhraničná väzba.⁵ Právna úprava miestnej príslušnosti v rámci členského štátu s tým nie je spojená. To ani vôbec nie je potrebné, pretože účel nariadenia Brusel Ia spočíva len v ochrane spotrebiteľa pred tým, aby bol vystavený právnejmu sporu v rámci právneho poriadku, ktorý mu je cudzí. Tento záver vyvodil Landgericht Nürnberg-Fürth (Krajský súd Norimberg-Fürth) z odôvodnení 15 a 18 nariadenia Brusel Ia. S poukázaním na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 13. júla 2000 pod číslom konania C-412/98 uviedol, že nariadenie Brusel Ia sa má vykladať reštriktívne a aj preto sa nepožaduje uplatňovanie článku 18 ods. 1 nariadenia Brusel Ia, keď obaja účastníci konania majú sídlo v tom istom členskom štáte a väzba na zahraničie vyplýva len z cieľa zájazdu.

Naproti tomu v literatúre je zastávané stanovisko, že podmienkou cezhraničnej situácie nie je, aby účastníci konania mali sídlo v rôznych členských štátoch. Také obmedzenie nemožno vyvodiť z nariadenia Brusel Ia ani v jeho nemeckej, ani

⁴ OLG Frankfurt am Main (Vyšší krajský súd Frankfurt nad Mohanom), uznesenie z 27. novembra 2015 – č. k.: 11 SV 72/15.

⁵ LG Nürnberg-Fürth (Krajský súd Norimberg-Fürth, uznesenie z 30. apríla 2015 – č. k.: 3 O 2749/15.

v anglickej alebo francúzskej jazykovej verzii. Oveľa viac bolo pri zavedení nariadenia Brusel Ia úmyslom vytvoriť súdnu príslušnosť miesta bydliska pre žalujúceho spotrebiteľa.⁶ Rovnako ani článok 6 ods. 1 nariadenia Brusel Ia nepredpokladá, že účastníci konania majú sídlo v rôznych členských štátoch, ale umožňuje, aby stačilo bydlisko v členskom štáte; pritom nie je vylúčené, že môže ísť o ten istý členský štát.⁷ Aj tento názor sa opiera aj o judikatúru Súdneho dvora, konkrétne o rozhodnutie z 1. marca 2005 pod číslom konania C-281/05 viažuce sa k predchádzajúcemu ustanoveniu článku 2 ods. 1 Bruselského dohovoru (Bruselský dohovor o právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach). Toto rozhodnutie sa má analogicky použiť na nariadenie Brusel Ia. Normotvorca nariadenia Brusel Ia chcel upraviť aj vnútroštátne prípady, ako vyplýva aj ustanovenia článku 24 bodu 1 druhej vety nariadenia Brusel Ia. Toto ustanovenie by nebolo uplatniteľné, ak by normotvorca chcel upravovať len prípady, keď majú účastníci konania bydlisko v rôznych členských štátoch.

[omissis] [poučenie o opravných prostriedkoch]

[omissis] [podpis]

⁶ [omissis] [odkaz na vnútroštátnu literatúru]

⁷ [omissis] [odkaz na vnútroštátnu literatúru]